

Forța democrației sovietice

La 16 martie poporul sovietic va trece prin fața urnelor. El își va alege deputații în cel mai înalt organ de stat al patriei sale — Sovietul Suprem al U.R.S.S.

Alegerile de deputați în Sovietul Suprem al U.R.S.S. sînt o strălucită demonstrație a forței indestructibile și superiorității democrației sovietice, socialiste, democrației deplină pentru popor, pentru toți oamenii muncii. Democrațismul orînduirii sovietice nu se ogîndește numai în alegerile propriu zise ci și în întreaga campanie pregătitoare. În cuvîntele simple dar pline de înțeles a vorbit despre acest lucru, la o întîlnire cu alegătorii candidatul Aga Dadag Kerbalai Oglu, vestitul petrolișt azerbaidjan, propus de locuitorii orașului Baku:

„În biografia mea nu este nimic deosebit. Faptul că poporul mă propune pe mine, simplul muncitor, să-l reprezint în organul suprem al puterii de stat, demostrează convingător cit de sus l-a ridicat partidul pe omul de rînd. Oamenii muncii au devenit stăpîniți tuturor bunurilor materiale și spirituale ale marilor noastre patrii”.

Cit de sus a fost ridicat omul muncitor, stăpîn al patriei sale! Iată care-e esența democrațismului sovietic, iată ce-l deosebește radical de falsa, ipocrita democrație burgheză.

În primele luni ale puterii sovietice, definitiv principiile fundamentale ale democrațismului socialist, Lenin scria că fiecare cetățean trebuie să fie pus în asemenea condiții ca să poată participa și la dezbaterile legilor statului, și la traducerea lor în viață, și la alegerea reprezentanților săi.

Orînduirea sovietică a pus pe fiecare cetățean al U.R.S.S. în asemenea condiții. Să luăm, de pildă, zilele din preajma alegerilor. Cit de pline de evenimente sînt aceste zile! Pretutindeni, în aceste zile a avut și continuă să aibă loc o largă dezbateră populară a fezelor raportului tov. N. S. Hrușciov, referitoare la continuarea dezvoltării a orînduirii colhoznice și reorganizarea stațiilor de mașini și tractoare.

În tot timpul campaniei electorale, din toate colțurile Uniunii Sovietice au sosit vești despre noile succese obținute în industrie, pe șantiere, în agricultură. Întrecerea socialistă în cinstea alegerilor a cuprins mase uriașe de oameni.

Pentru ziua aceasta, oamenii sovietici s-au pregătit ca pentru o mare sărbătoare, ca pentru un eveniment de importanță deosebită. Aproape un milion și jumătate de oameni — dintre care 57 la sută membri de partid — au luat parte la campania electorală, care a cunoscut o amploare nemaiîntîlnită. Pretutindeni au avut loc întîlniri între candidați și alegători. Aceste întîlniri au demonstrat încă o dată unitatea de monoli dintre Partidul Comunist și poporul sovietic.

Întîlnirile dintre candidați și alegători au demonstrat convingător că toate popoarele Uniunii Sovietice sînt hotărîte să ducă la bun sfîrșit sarcinile frășale de partid în Chemarea Comitetului Central al P.C.U.S., adresată alegătorilor.

În toate aceste fapte și evenimente ale zilelor premergătoare alegerilor se manifestă coeziunea poporului sovietic în jurul partidului, sprijinirea, deplină a aprobare a politicii lui înțelepte. Pregătindu-se pentru alegerile în Sovietul Suprem al U.R.S.S., oamenii sovietici știu că, votînd pentru candidații blocului comunistilor și al celor fără de partid, votează pentru traducerea în viață a hotărîrilor istorice ale Congresului XX al P.C.U.S., pentru întărirea capacității economice și de apărare a patriei lor, pentru continua creștere a bunului stîrni a poporului, pentru viața lui fericită, pentru asigurarea păcii în întreaga lume.

„În biografia mea nu este nimic deosebit. Faptul că poporul mă propune pe mine, simplul muncitor, să-l reprezint în organul suprem al puterii de stat, demostrează convingător cit de sus l-a ridicat partidul pe omul de rînd. Oamenii muncii au devenit stăpîniți tuturor bunurilor materiale și spirituale ale marilor noastre patrii”.

VEAC NOU

Organ al Consiliului General A.R.L.U.S.

ANUL XIV Nr. 11 (678)

Vineri 14 martie 1958

4 PAGINI, 25 BANI

Proletari din toate țările, uniți-vă!

In acest număr:

Emil Suter: Înțeleșurile unei e-tape. (pag. 2-a)

Acad. Igor Kurceatov: Baza energetică a viitorului. (pag. 3-a)

V. Matveev: Londra de dimineață plină seara. (pag. 4-a)

La Palatul pionierilor din „Oktabrsk”, R.S.S.A. Bașkiră

Fizica și agricultura

Uriașele succese dobîndite de fizica modernă joacă un rol de prim ordin în avîntul fără precedent pe care l-a luat știința mondială în întreaga evoluție a tehnicii contemporane. Nici o ramură a economiei naționale nu se poate dezvolta făcînd abstracție de realizările teoretice, experimentale și metodologice ale fizicii.

Împiedec, prin urmare, că nici o agricultură nu poate rămîne indiferentă în dezvoltarea ei față de înfrîngătoarele rezultate ale cercetărilor din fizică. De aceea, guvernul sovietic a creat, încă acum 25 de ani, Institutul de cercetări științifice în domeniul agronomiei — unica instituție din lume care se ocupă exclusiv cu introducerea realizărilor fizicii în agricultură. Experiența activității acestei instituții arată cit de variate și de eficiente pot fi aplicațiile fizicii în agricultură.

În ultimii ani, în tehnică au apărut semiconductori. Este un domeniu nou al fizicii care a deschis posibilități foarte mari și neașteptate pentru dezvoltarea tehnicii. În legătură cu aceasta se poate aminti de opinia eminentului savant Frédéric Joliot-Curie, care a arătat că fizica semiconductoriilor va juca în viitorul apropiat un rol hotărîtor în tehnică și, mai ales, în energetică.

Cum e și firesc, problema aplicării fizicii semiconductoriilor în agricultură a început să ocupe, în ultimul timp, un loc de seamă în tematica Institutului nostru și chiar de pe acum s-au precizat mulți din direcțiile în care se vor desfășura cercetările în acest domeniu. Am înregistrat succese în crearea unor aparate pe bază de semiconductori, care permit să se aște de rapidi-

tate și de la distanțe mari temperatura solului, a aerului, a semințelor, frunzelor etc. La urma de aparatul electric și de radio din Kalinin este pe cale să înceapă producția în serie mare a citorva aparate de acest fel.

În alară de termometrie, semiconductori sînt extrem de prețioși pentru realizarea unor aparate de reglare a temperaturii, în speță a unor termostate și frigidere simple și practice, foarte necesare în agricultură. Numai așa se va putea soluționa în întregime problema păstrării și transportării laptei și altor produse ușor alterabile sau a materialului folosit la fecundarea artificială a animalelor. Au și fost create frigidere experimentale pe bază de semiconductori, care permit să se mențină ore în șir o temperatură în jurul a zero grade. Aparatul este alimentat cu energie de la dinamul sau acumulatorul autocamionului care îl transportă.

Calculele făcute arată că problema încălzirii locuințelor și a încăperilor de producție de la sate poate fi soluționată mult mai rațional decît se face acum, prin aplicarea tehnicii semiconductoriilor. Astfel, o sobă obișnuită, de 90 centimetri înălțime, care arde lemne, poate produce, pe lângă căldură, pînă la 1000 W de energie electrică. Această cantitate de energie este suficientă pentru lumina-rea citorva încăperi de producție, precum și pentru acționarea unor mici mașini de atelier. În condițiile rurale, obținerea energiei electrice prin procedee relativ simple, fără mașini speciale, merită o deosebită atenție.

Este ușor de înțeles că în preocupările noastre un loc de seamă îl ocupă fizica nucleară, care își pune astăzi amprenta pe întreaga orînduire a vieții noastre. Desele experimente ale armelor atomice și termoculare, care au loc în diverse părți ale lumii, împrăștie în aer, apă și sol o serie de reziduri radioactive și alte produse de dezagregare față de care nu rămîn indiferente nici plantele, nici animalele și, cu atât mai puțin omul.

Pe de altă parte, radioactivitatea artificială a deschis posibilități noi pentru cercetările în domeniul biologiei, fiziologiei plantelor și animalelor, geneticii, agronomiei, pedologiei etc. Izotopii radioactivi sînt folosiți la elucidarea multor probleme legate de procesele ce au loc în sol, ca, de pildă, evaporarea apei, forma și viteza ei de circulație dintr-un strat în altul sau dintr-o zonă cu umiditate mare în alta sau unde umiditatea este absorbită de particulele plantelor. Fiziologii se folosesc radioactivității pentru precizarea proceselor de nutriție a plantelor.

Un moment de față pe preocupăm stabilirea interacțiunii dintre procesele de dezagregare și sol. Se întreprind mai ales producerea mai direcționată sau selectivă a izotopilor — 90 și cesiului — 137. Cămin, totodată, și modalități de însușire a pătrunderii acestor elemente nocive în plante. Se desfășoară o muncă intensă de studiere a influenței pe care o exercită substanțele radioactive și radiațiile asupra proceselor vitale în plantă. Acesta este doar începutul unui curent nou în agronomie. Pe măsura dezvoltării lui, vor apărea noi perspective minunate și încă neabătute.

Mari posibilități deschide agricultura și folosirea mașinilor electronice de calculat. Mașinile electronice permit să se efectueze în câteva minute calcule foarte complicate, care în condițiile obișnuite ar imobiliza timp de mai multe luni un întreg colectiv de calculatori. Mașinile electronice de calcul fac cu mare ușureală traduceri fără greșeli. Știm cu toții cite cuvinte, cite reguli gramaticale și cite sublințări de limbă trebuie să cunoască cel care traduce un text, de pildă din engleză în rusește. Toate aceste reguli sînt transmise dispozitivului de calculat, care le folosește cu succes. Sarcinile practice ale producției agricole sînt foarte variate. Recolta de-

pinde de sol, de calitatea semințelor, de variabilitatea timpului, de modul de lucrare a solului și de mulți alți factori. Aceste probleme sînt totuși mai puțin complicate decît o limbă străină și pot fi deci de asemenea încredințate mașinilor spre rezolvare. Dacă regulile agronomice și pronosticurile au fost corect indicate, mașina dă un răspuns corect. Se pare că tocmă în agricultură trebuie să se găsească cea mai largă aplicare metoda matematică și mașinile electronice de calculat, date fiind complexitatea și multilateralitatea problemelor puse.

Colaborării Institutului nostru au lucrat vreme îndelungată la crearea unei metode științifice de prevădere a înghețurilor ușoare. În acest scop a fost propusă cu cîțiva ani în urmă schema lui Ciudnovski. Dar aceasta era legată de calcule foarte complicate, care durau adesea multe ore. Mai tirziu, pentru același scop a fost construită o riglă specială care permite chiar și lucrătorilor fără vreo calificare deosebită să rezolve aceeași problemă în numai o jumătate de ora. Acum se experimentează un nou aparat automat care permite să se prevadă înainte de apusul soarelui temperatura probabilă la orice oră — din noaptea sau la revărsatul zorilor.

Fizica modernă deschide posibilități nelimitate pentru crearea unor aparate de control și reglare a condițiilor mediului de dezvoltare a plantelor (temperatură, umiditate, lumină etc.), de controlare a calității lucrării solului, însmînțării, recoltării, precum și a condițiilor de păstrare a produselor agricole, creșterii vitelor etc. Această orientare în activitatea de cercetări merită cea mai mare atenție. Este explicabil interesul manifestat de lucrătorii științifici și de producătorii față de aparatul creat de Institutul nostru și destinat măsurării muncii făcute de tractor. Acest aparat, numit „robotomer” — măsurător de muncă, va juca un rol de seamă în normarea științifică a consumului de carburanți. De aceea, uzina mecanică din Kirovabad a început producția în serie a acestui aparat.

Rezultate foarte interesante au fost obținute prin iluminarea artificială a plantelor. Folosind în instalații speciale ale Institutului nostru lămpi cu incandescență, observăm cum pălărețele vinete se coc în 60 de zile și dau o recoltă de 14 kilograme la metru pătrat de teren. În locul acestor plantele de vegetație a unor plante, dar, cîșpești, castane, etc. În condițiile noastre, plantele cereale, lăptos, etc. sînt cultivate în condiții deosebit de favorabile, ceea ce deschide posibilități foarte promițătoare în rezolvarea problemei asigurării populației noastre cu produse alimentare de calitate superioară.

Un moment de față pe preocupăm stabilirea interacțiunii dintre procesele de dezagregare și sol. Se întreprind mai ales producerea mai direcționată sau selectivă a izotopilor — 90 și cesiului — 137. Cămin, totodată, și modalități de însușire a pătrunderii acestor elemente nocive în plante. Se desfășoară o muncă intensă de studiere a influenței pe care o exercită substanțele radioactive și radiațiile asupra proceselor vitale în plantă. Acesta este doar începutul unui curent nou în agronomie. Pe măsura dezvoltării lui, vor apărea noi perspective minunate și încă neabătute.

Mari posibilități deschide agricultura și folosirea mașinilor electronice de calculat. Mașinile electronice permit să se efectueze în câteva minute calcule foarte complicate, care în condițiile obișnuite ar imobiliza timp de mai multe luni un întreg colectiv de calculatori. Mașinile electronice de calcul fac cu mare ușureală traduceri fără greșeli. Știm cu toții cite cuvinte, cite reguli gramaticale și cite sublințări de limbă trebuie să cunoască cel care traduce un text, de pildă din engleză în rusește. Toate aceste reguli sînt transmise dispozitivului de calculat, care le folosește cu succes. Sarcinile practice ale producției agricole sînt foarte variate. Recolta de-

In extremul orient sovietic

După ce veacuri la rînd a fost folosită de statul țarist doar ca loc de deportare, Siberia a fost trezită la viața de oameni sovietici, iar astăzi cunoaște o înflorire fără seamăn. Peste pușini ani, aici vor intra în funcțiune cele mai puternice hidrocentrale din lume, cele mai mari combinate siderurgice din lume, gigantice uzine constructoare de mașini, fabrici de aluminiu.

Desfășurarea unei acțiuni de asemenea amploare necesită aportul științei. Această necesitate obiectivă a determinat în primul rînd crearea filialei Academiei de Științe a U.R.S.S.

Nucleul noului centru științific răsăritean va fi Novosibirsk, lingă care se construiește, pe o suprafață de 700 ha, un oraș al savanților a cărui populație se va ridica la 100.000 de locuitori, și unde vor funcționa cele mai multe dintre instituțiile științifice care vor lua înflorire în extremul orient în următorii cîțiva ani. Este vorba de o vastă rețea de institute de cercetări științifice în domeniul vazăte, ca: matematică, mecanică, hidrodinamică, fizică aplicată, chimie, biologie, automatizare, științe economice ș.a.

Concomitent cu centrele de cercetare, în Novosibirsk ca și la Omsk, Krasnojarsk, Irkutsk vor lua ființă o mare universitate și un număr de institute de învățămînt tehnico-științific, o bază poligrafică de mari proporții, o uzină de prototipuri ș.a.

O CITADELA A TEHNICII NOI

Pentru pușini oameni probabil numărul orașului Leningrad crecă — pe lângă centrul de înaltă calitate științifică și culturală al unui mare popor — și ideea că aci pulsează puternic unul din centrele vitale ale tehnicii și industriei sovietice, de la care se pot aștepta astăzi noi și mari surprize. Și totuși, la o reflectare mai adîncă, ori cine își poate da seama că destinele istorice, culturale, științifice și industriale ale marilor orașe se împeltesc și se determină reciproc, conturîndu-se o linie ascendentă și plină de dezvoltare pe fundalul mișcărilor al timpului.

În ultimele patru decenii — al căror început a fost marcat de izbucnirea de lunt ale „Aurorii” — industria Leningradului s-a dezvoltat paralel cu activitatea din ce în ce mai complexă și multilaterală a rețelei de institute științifice a orașului. Oțeva aspecte din activitatea științifică și industrială a Leningradului nu se pot deosebi de sugestive pentru aștră contribuția științei și industriei leningradene la marile realizări ale tehnicii sovietice, dintre care unele sînt tot ceea ce s-a realizat în alte părți ale lumii.

Între institutele științifice din Leningrad, Institutul de cercetări de înaltă frecvență se distinge printr-o serie întregă de realizări importante. Institutul își are sediul într-o casă din acele usadba, pe care familia aristocratică le construisese la marginea orașului. Cuvîntul usadba are un echivalent exact în altă limbă deosebită de conac nu e potrivită aceste rezidențe lund unei înălțări aștră veritabile palate ca, de exemplu, palatul Tavrievski, construit pentru Potiomkin, nu departe de Smolna. Într-o asemenea usadba compusă din două palate — unul mare, altul mic — ce au fost proprietatea unui conte de pe vremea țarilor, este instalat Institutul de cercetări de înaltă frecvență ale cărui laboratoare funcționează în vechile apartamente ale usadbei.

Printre problemele rezolvate în cursul celor zece ani de existență a Institutului, una din cele mai importante — topirea metalelor în vid — s-a pus în legătură cu construirea sateliților artificiali și a rachetelor. Este știut că acestea necesită metale cum sînt titanul și zirconul, din care se realizează la căldura formidabilă degajată prin frecarea de straturile atmosferice, vitezele vitezelor extreme de mare în timpul zborului, aceste metale devin deosebit de active din punct de vedere chimic, ele intră în reacție — pe de o parte cu aerul, cărăuși în răspuns aerului și, pe de altă parte, cu grafitul creuzetului de topire din care absorb carbonul. Din această cauză, calitățile inițiale ale celor două metale se pierd. Pentru topirea lor la 1800-1900 de grade și, în același timp, pentru a feri de contactul cu crucetă și cu aerul, cercetătorii Institutului au ajuns la următoarea soluție: globurile de metal incandescent sînt suspendate în vid și topite prin acțiunea unor curenți electro-magnetici de înaltă frecvență. Operația este spectaculoasă: mingile de metal strălucitor descriu în spațiu un dans lentastic, treptat își schimbă culoarea, iar apoi devin imobile, înalte de a cădea înapoi ca o masă de metal topit.

Aplicarea curenților de înaltă frecvență de către Institutul de înaltă frecvență a revoluționat țările. Grație înlocuirii cuptoarelor clasice cu petrol și cărbune prin instalarea de inducție operație care a adus mari avantaje economice, lumii, țările noastre — întregul decor intern al marșii în forțe — au dispărut.

Între principalele preocupări ale lucrătorilor Institutului, se află și problema conductivității de gaze. Condițiile principalele giganțice care se întind în U.R.S.S. pe mînt de hidroenergie necesită lucrări de sudură de un volum uriaș. Sudarea unui metru de conductă durează zece minute ca metoda clasică de sudură cu arc și sîră de fondat. Metoda este însă mult prea lentă pentru propunerile lucrătorilor care se desfășoară în Uniunea Sovietică. În S.U.A., unde problema se pune la fel de acut, se aplică un

sistem de sudură „prin explozie”, care reduce la 25 secunde timpul de sudare pe metru de conductă, dar este neeconomic din cauza pierderilor de metal și a consumului mare de energie. Institutul din Leningrad, în colaborare cu alte două institute din Kiev și Dnepropetrovsk, a elaborat un nou agregat de sudură, complet automat, care folosește un inductor de înaltă frecvență. Dispozitivul realizează aceeași viteză de lucru ca și procedeul american, însă în condiții de perfectă securitate: alară de acțiune, se înalță pierderile de metal, iar chechellele energetice sînt de patru ori mai mici.

Tot cu ajutorul curenților de înaltă frecvență au fost scoase în evidență proprietățile de plasticitate ale metalelor. Institutul a elaborat un întreg sortiment de pinioane de tractor. Metalul înnuțat de curenții la forma exactă a pinionului prin folosirea unei forme etalon. Procedeul este foarte rapid, iar obiectele sînt de calitate superioară față de cele realizate prin procesul obișnuit, lung și greoi: turnare, prelucrare la saună, lăzare.

Numeroase sînt realizările Institutului în domeniul ca: laminarea metalului pușin mai cald (alajă de titan, oțel silicioși etc.); topirea, încălzirea și uscarea la distanță a diferitelor materiale industriale (prin folosirea unor magnetroni); precizarea dielectricilor; descrierea zăra cauciucului adus din regiunile Pacificului; schemele magnetice pentru televiziunea în culori. Foarte importante sînt rezultatele obținute prin folosirea curenților de înaltă frecvență în automatizarea proceselor de producție. Eficiența economică a activității Institutului se traduce în economii de zece de milioane de ruble.

Colaborarea strînsă dintre oamenii de știință și industria Leningradului s-a vădit și în extrem de rîndnică pentru electrificarea țării, Leningradul fiind pe drept cuvînt considerat ca arsenalul acestei grandioase întreprinderi. Uzina Leningradului produce utilajul necesar uriașelor centrale electrice care au lăsat cu mult în urmă cele mai mari construcții de acest gen din restul lumii. Pe tot întinsul Uniunii Sovietice, la hidrocentrale de pe Nipru, Volga, Angara sau Ienisei, turbinele poartă marca L.M.Z. (Uzina metalurgică din Leningrad), iar generatoarele, marca fabricii leningradene „Elektrosila”. Calitatea acestor mașini e în continuă perfecționare. Hidrocentralele din Stalingrad va avea nu 20 agregate ca cele din Kuibșev, ci 22, iar hidrocentralele de la Bratsk, care va folosi Baikalul ca bazin de aprovizionare, va furniza aceeași cantitate de energie electrică pe care o dau împreună hidrocentralele de la Kuibșev și de la Stalingrad. Aici, puterea necesară se va obține nu prin mărirea numărului de agregate, ci prin ridicarea puterii fiecăra dintre ele la 200.000 kilowati. Astfel de hidrogeneratoare nu au fost construite nicodată pînă acum, în nici o țară. Pentru a înțelege semnificația acestor realizări este suficient să ne gîndim că pentru a acționa neîntrerupt mașinile din fabricile și uzinele ce vor fi deservite de un singur hidrogenerator de acest fel, ar fi necesară munca manuală timp de 24 ore a trei schimburi de cite 7 milioane muncitori. Iar la Bratsk vor funcționa 18 asemenea agregate. Protecția de execuție cere numeroase soluții constructive noi și originale. Inginerii uzinei „Elektrosila”, constituții într-o filială a Institutului de cercetări științifice pentru industria electrotehnică, sînt preocupati de rezolvarea acestei probleme.

Diversele ateliere ale uzinei „Elektrosila” folosesc cele mai noi mijloace și metode ale tehnicii moderne: defectoscopia pe bază de ultrasunete pentru controlul continuității materiale la miezul rotorului, elemente semiconductoare în schemele de re-

Edgar Dima

(continuare în pag. 3-a)

OAMENI ȘI DESTINE

Un poet al luminii

A încetat din viață academicianul Aleksandr Vasilievici Vinter, eminent om de știință care a contribuit într-o măsură însemnată la dezvoltarea energiei electrice sovietice.

Savantul Vinter a fost un poet al luminii. Chiar dacă n-a slăvit-o în versuri, chiar dacă nu și-a îmbrăcat pasiunea pentru lumină în haina vrăjă a cuvîntului. În schimb, A. V. Vinter face parte dintre oamenii care cu mintile amindouă au semănat lumina pe vastul teritoriu rusec.

„Sîntem făcuți mai mult din noaptea” — a scris cu un fel de vogaletă, cu cea siguranță proprie celor stăpîniți de certitudinile, oameni de felul academicianului Vinter, creatorul primei centrale electrice din Rusia.

Vinter a fost și un poet al acțiunii. El a luptat pentru visul lui de lumină. Încă de pe băncile universității a intrat în rîndurile studenților revoluționari. Și Revoluția a venit. Revoluția, care

la învățat pe oameni să urască inerție și să distingă procese care poartă înainte societatea: Revoluția care i-a ajutat pe oameni să în cunoștință de dimensiuni ale lumii.

Revoluția a deschis perspective neabătute în fața marelui visător și om de știință care a fost A. V. Vinter. Cu forțe proaspete a pornit el la înlăptuirea grandioasei opere de electrificare a țării. Lenin a avut în lăptuirea savant un colaborator prețios cînd a pus bazele marului plan GOELRO.

Apoi, între 1927-1932, savantul Vinter a fost directorul șantierului hidro-centralei de pe Nipru, Dnepro, ghes-sul. Cine nu auzit de marele baraj de pe Nipru, care

a zăgăzuit apele năvalnice ale fluviului, punîndu-le în serviciul omului...

Numele academicianului Vinter este legat de multe alte realizări de seamă. A construit o bună parte a vișii și activității sale științifice sînt marcate de realizări științifice și artistice, marcate de realizări științifice și artistice.

În alară de aceasta, A. V. Vinter s-a ocupat de problemele de perspectivă ale energiei electrice Siberiei — uriașul care s-a trezit la viață.

„S-a stins din viață marelui patriot și om de știință A. V. Vinter. Dar amintirea sa va rămîne vie în sufletul poporului. Cu marele constructor de centrale electrice face parte din generația entuziaștilor care înălțînd orase în țară, cîind drum printr-o mașină și păduri, aducînd lumină în casele țintite altă dată în întuneric, au pus o piatră la temeliea grandiosului edificiu al socializmului.”

I. S.

Drumul vieții

jenski, elev al școlii nr. 47, fiul factorului poștal din rînd.

A urmat apoi o călătorie însemnată începîndu-l: ce carte să-și alegă Antosa?

Dar experiența pedagogică a bibliotecarei, compozitei și tenei-nice, vor desigur domni larg cărților spre mînta micuțului cititor.

Din cele 7000 de volume cite sînt trezite în catalanage, cititorii îndrumați de activul bibliotecar, aleg ceea ce le place și îi interesează.

Biblioteca de raion „N. Krupskaja” are peste 7000 de cititori, elevi din toate clasele. Ea ajută mînta școlii, contribuind la sădirea, în mințile tragele ale copilor, a unor cunoștințe temeinice.

Biblioteca de metodologie și bibliotecă întocmește liste speciale de cărți pentru elevi, în concordanță cu planul de învățămînt. În același timp, biblioteca stimulează pe toate căile citirea cărților care corespund înclinațiilor individuale ale cititorilor.

Treptat, bibliotecara pătrunde în lumea sulteașă a tinerilor săi prieteni. Pe lițele respective apar observațiile ei: „Se interesează de sport”; „Îi place omelele de aventuri”; „Cete cărți despre călătorii și descoperiri științifice” sau „la multe cărți. Este necesar să controlăm dacă au fost citite și ce a reținut din ele”.

Reveka Iakovlevna slujește de 34 de ani cărții și oamenilor. Își amintește cu emoție de vizitele la cîte aici de Krupskaja, în zilele de început ale puterii sovietice, de interesul ce-l purta tovarășii de viață la Len; în bibliotecă, își amintește cu plăcere de generațiile care s-au peindat prin bibliotecă de raion.

Tinerii cititori de acum trei decenii sînt azi oameni muncitori. Din mințile bibliotecarei cu părul cărunt și privirea blajină, primesc cărți copiii și nepoții lor.

Scotocind prin hîrtiile ei, Reveka Iakovlevna, vădit emoționată, își întinde o filă păstrată cu grijă pe care un scris de adolescent, și-a așternut gîndurile:

Dragă și stimată Reveka Iakovlevna,

Am acum 17 ani și sînt elev al școlii de navigație din Odesa. Vă amintesc că am început să frecventez biblioteca condusă de dvs. încă din cl. III-a și că am fost un cititor neîncetat pînă în clasa X-a. Acum înțeleg împiedec că de fapt dvs. vă datorare viitoarea mea carieră. Prin cărțile pe care mi le-ați ales, mi-ați însușit dragostea de mare. Vă mulțumesc din adîncul inimii.

Peste 4 ani voi fi și eu un navigator de cursă lungă, voi călători în multe țări. Dar să știți, Reveka Iakovlevna, că și atunci cînd sîm piciorulele mele doar puncta navei va tîne locul pămîntului scump sovietic, iar în jur vor fi eu și pămînturi străine, oameni străini, nici atunci nu voi uita patria mea, Moscova mea, și nici casa din strada Kropotkin unde, cu ajutorul dvs., gîndurile mele au prins aripi. Al dumneavoastră Iuri Slușenko, elev al școlii de navigație.

„Mi se pare că asemenea rînduri ar merita să fie puse drept act de tînduire la temeliea noului edificiu al bibliotecii de raion, proiectat a fi construit încă în cursul actualului cincinal.”

Gh. Gheorghidă

acad. A. E. Ioffe

ÎNTELESURILE UNEI ETAPE

Insemnări pe marginea Conferinței unionale a cineaștilor sovietici

Cel ce urmărește filmele, nu numai cu obșnuința spectatorului care se duce de două ori pe săptămână la cinema, dar și cu dorința deslușirii unor noi sensuri și căi de dezvoltare, nu au putut rămâne indiferenți la adâncii prefaceri petrecute în ultimii ani în arta cinematografică sovietică. Prefaceri, așa spune, revoluționare, în primul rând în domeniul producției de filme. Dacă încep cu aspectul cantității, o fac pentru că în orice artă, și cu atât mai mult în arta industrială, latura cantitativă este în mod hotărâtor influențată de cantitate, în cazul de față de numărul de filme produse. Iată de ce saltul cantitativ de la șase filme artistice în 1951 (extrag cîrele din cuvintarea inaugurală a lui Ivan Piriiev la Conferința unională a cineaștilor sovietici) la 92 de filme în 1957 devine o transformare revoluționară în calitate.

Dar mai e și altceva. Creșterea producției a determinat o considerabilă largire și o nouă orientare a tematicii. În anii posbelici, peste 90 la sută din filmele sovietice erau consacrate temelor istorice, de război și istorico-biografice. Astăzi, liniile de dezvoltare a cinematografului sovietic se îndreaptă cu precădere spre viața cotidiană a omului contemporan, spre dramele individuale, analizate și confruntate cu problematica și idealurile întregii societăți sovietice, spre introspecția psihologică.

Era firesc, prin urmare, să urmărim cu deosebit interes lucrările Conferinței unionale a cineaștilor sovietici, care a analizat realizările și sarcinile de viitor ale cinematografului sovietic, în lumina Congresului al XX-lea al P.C.U.S. și a cuvintării lui N. S. Hrușciov „Pentru o strînsă legătură a literaturii și artei cu viața poporului”.

În raportul general al Conferinței, N. A. Mihailov, ministrul Culturii al U.R.S.S., a caracterizat actualul stadiu al cinematografului sovietic ca o etapă a tineretii creatoare. Astăzi, în studiourile sovietice au fost promovate peste 90 de regișori, 85 operatori și 50 pictori decoratori. Dintre aceștia Grigori Ciuhrai („Al 41-lea”), Z. Agranov („Simfonia Leningradului” și „Garnizoana nemuritoare”), I. Seghel și I. Kulidjanov („Casa în care locuiesc”), Abuladze și Chidze („Măgărușul Magdanei”), Basov („Primele bucurii” și „O vară dragă”), A. Ribakov („Căile drăgoșiei”) și numeroși alții s-au afirmat de la primele lor filme ca mari speranțe ale regiilor. S-au îmbogățit mult și cadrele de tineri actori, numele unor protagoniști ca Izolda Izvițkova, Olga Strijunov, Alla Lariova, P. Batalov, Leonid Haritonov dobîndind o justificată popularitate. Dar pe lângă succesele artistice reputele în ultimii ani cu filme ca „Al 41-lea”, „Zboară cocorii”, „Don Quijote”, „Casa în care locuiesc”, „Cazul Rumeanțev” roade succulente ale noului orientare, raportul a combătut mediocritatea multor filme, în cercetarea de a realiza producții cenzurii, lipsite de idei. Impotriva „maladiilor” filmelor proaste, nu se pot indica panacee. Dar caracterul colectiv al operii cinematografice impune tuturor creatorilor ei, scenaristului și regișorului, operatorilor și actorilor, explorarea unor idei și mijloace de expresie noi, îndrăznețe: pentru a vedea filme superioare din punct de vedere al conținutului și formei artistice.

Celelalte rapoarte ale conferinței au dezvoltat principalele probleme jalionate în raportul general. În cuvintarea sa „Situția și sarcinile dramaturgiei cinematografice”, cunoscutul scenarist E. Gabrilovici a subliniat diversitatea și profunzimea tematicii multor scenarii de film. Astăzi, statură de vechi și remarcabil scenariști ca Alexei Kapler, autorul primelor și celor mai bune scenarii despre Lenin, Boris Girkov, Maria Smirnova, Nikolai Pogodin, Mihail Papava, K. Isaev, K. Simonov, Alexandr Stein și alții s-au afirmat tineri și talentați scenariști ca V. Rozov („Zboară cocorii”), A. Oljanski („Casa în care locuiesc”), Roza Budanțeva („Cîntă privighetelile”), N. Figurovki („Verstele de for”), care au adus pe ecran o originală viziune cinematografică. Concliește și pasiunile au căpătat acum — după

cum se exprimă raportul — „carnea, singele și culorile vieții adevărate”. Tipurile și caracterile au devenit mai variate și mai pline de viață, analiza psihologică mai subtilă, conștientizarea mai dramatică. Tendința justă a promovării temelor contemporane a dus însă la acceptarea pripă a unor scenarii plate, șablonare, pigmentate cu situații ponice. Raportul a combătut de asemenea tendința („la „neorealism”) de a aborda fenomenele negative ale vieții, înfățișând numai greutăți, nenorociri, tăceri, birocrăți etc. „Există la noi, fără îndoială, multe fenomene negative. Cu toate acestea principiul pozitiv este dominant în viața noastră. Or, acest principiu nu poate fi înfățișat în mod formal, ci concretizat prin mijloacele specifice artei, string legătură de reprezentare eroic-pedagogică de reprezentarea eroic-pedagogică. Din păcate, acele trăsături complicate, originale neașteptate care deosebesc un caracter viu sint cu un mai mult talent atribuibile personajelor negative. Or în reprezentarea nouă, dramaturgia cinematografică trebuie să pășească înaintea literaturii.”

Raportul dintre scenariști și regișori în procesul de creație a filmelor sint dezbătute pe larg în raportul regișorului Mihail Romm, „Probleme de măiestrie regișorală”. Raportul critică indiferența regișorilor față de scenariul pe care îl lucrează. În loc să ceară autorului un scenariu definitivat, care să exprime clar și mijloace specifice intențiile sale iconologice și artistice, regișorii privilegiază obicei scenariul ca o „mă” brută, informă. De aici rezultă amputările, prefacerile, schimbările de dialog operate pe plătou, fără consultarea și colaborarea scenaristului, care duc la desfigurarea bazei literare.

Raportul lui Romm s-a ocupat apoi de influențele neorealismului italian în creația unor regișori mai tineri și îndoieliși a filmelor regizurați. „Cu toate succesele sale artistice, se cu totul rolul său progresiv în Occident — precizează raportul — neorealismul italian nu poate fi transplantat pe solul sovietic. Problema cineaștilor italieni progresivi, care a fost de a interpreta fenomenele sociale care corespund deloc problemei noastre de a gândi, pozițiile artistice în societatea socialistă. Neorealismul italian poate sluji însă pe observarea serioasă a fenomenelor vieții, eliminarea a tot forțat, aproximativ — chiar dacă ar fi de efect — în reprezentarea vieții pe ecran. Dacă însă analiza se limitează numai la studierea sub „lupă” a tot ce cade la îndemînă, fără o interpretare largă și liberă respectivă, se denaturează însăși esența filmului sovietic. Eu nu cred, — conchide Romm — că metoda analizei microscopice poate sluji redării unor evenimente grandioase cum sint în viziunea din Octombrie și în lupta pentru Apărarea Patriei.”

În domeniul limbajului cinematografic, M. Romm se referă la trăsăturile tendințelor de teatralizare în cinema, de deplasare a centrului de greutate pe dialog. Simpatizant cu compozițiile plastice, a „mă”-ului, concepția greșită de primărie primplanului în cinematografia, cinematografia au mijloc de expresie noi, îndrăznețe: pentru a vedea filme superioare din punct de vedere al conținutului și formei artistice.

Celelalte rapoarte ale conferinței au dezvoltat principalele probleme jalionate în raportul general. În cuvintarea sa „Situția și sarcinile dramaturgiei cinematografice”, cunoscutul scenarist E. Gabrilovici a subliniat diversitatea și profunzimea tematicii multor scenarii de film. Astăzi, statură de vechi și remarcabil scenariști ca Alexei Kapler, autorul primelor și celor mai bune scenarii despre Lenin, Boris Girkov, Maria Smirnova, Nikolai Pogodin, Mihail Papava, K. Isaev, K. Simonov, Alexandr Stein și alții s-au afirmat tineri și talentați scenariști ca V. Rozov („Zboară cocorii”), A. Oljanski („Casa în care locuiesc”), Roza Budanțeva („Cîntă privighetelile”), N. Figurovki („Verstele de for”), care au adus pe ecran o originală viziune cinematografică. Concliește și pasiunile au căpătat acum — după

Modifică în cursul anilor și distrugînd marile tradiții actoricești ale filmului sovietic.

Pentru ca actorii să-și îndeplinească marile misiuni, Gherasimov propune trei condiții principale: a) să fie educați la o școală cinematografică sau de teatru, după modelul M.H.A.T.-ului din Moscova; b) să aibă un loc unde să exercite zilnic, așa cum face pianistul; c) să-și cheltuiască maximum de timp pentru artă și nu în ocupații lăturalnice, care le spulberă talentul.

Deosebit de interesant și fertil în discuții este raportul cunoscutului teoretician și critic sovietic R. Iureșev, „Inovație și tradiție în cinematografia sovietică”. Pornind de la constatarea că intensificarea relațiilor internaționale a generat o influență reciprocă a filmelor sovietice și asupra cinematografului universale și a filmelor străine asupra celor sovietice, Iureșev dă o interpretare nouă, captivă noțiunii de „modernism” în cinema. „Modernismul” nu poate fi limitat numai la explorarea unor noi mijloace în domeniul formelor artistice, după cum nici noțiunea de „arhitectură” nu poate fi legată exclusiv de însușirea mosterilor clasice. Ambele noțiuni sint subordonate în primul rînd conținutului ideologic și sarcinilor sociale ale artei, capacitatea artistului de a vedea și de a scrie în viața și ideile și gândurile lui ale oamenilor, noile lor sentimente, noua lor atitudine față de munca de societate, de mediul ambiant. De aceea, „modernismul” cinematografului și al artei sovietice în general trebuie înțeles ca o elverescență inovatoare în înfățișarea noilor procese ale realității, un modernism în conținutul, care pretinde noi forme de expresie. Acest fenomen este specific cinematografului sovietic, artă foarte tânără, născută de Revoluția din Octombrie. Tocmai această independență dialectică dintre formă și conținut, face ca inovația să dețină conștient de existență, tradiția principală a cinematografului sovietic.

Combătînd teoriile adversarilor realismului socialist din străinătate, Iureșev arată caracterul inovator al acestei metode de creație, care cere de la artist să înfățișeze mișcarea materială și artele rotii hotărîtor al materialului popular în dezvoltarea societății omenești. Păreaerea celor care consideră că amploarea evenimentelor, a generalizărilor, a sentimentelor poate împiedica reprezentarea oamenilor și înfățișarea masa revoluționară, sau a imaginii colective ale echipajului submarin, Schizmatismul eroilor poziționali în „Bătălia Stalingradului” de Petrov și „Căderea Berlinului” de Ozeranski nu este o „armare a amploarea” lui, ci o greșelire ideologică legată de cultul personalității. „Tânără Gardă” unde sceniele de masă și portretele eroilor pozitivi sint la vedere de la început, „Ceapă” și „Cei din Armata”, „Deputatul de Balta”, și „Trilogia lui Maxim” dovedesc falsitatea acestei teorii.

Lipsă unor materiale complete asupra Conferinței unionale a cineaștilor sovietici, îndoieliși a discuțiilor pe marginea raportelor, măl împiedică deocamdată să extrag concluziile aeriene pasionale dezbaterii teoretice, pentru să deschid o nouă etapă în dezvoltarea cinematografului sovietic. Mi propun deci să revin cu un nou articol în numărul următor al gazetei.

Emil Suter

Critica americană despre Leonid Kogan

După ce și-a arătat virtuozitatea ca interpret de concerte, la 23 februarie în sala Carnegie Hall, violonistul rus Leonid Kogan a reușit să-și dovedească măiestria de execuție și în domeniul recitalului. El nu a lăsat nici o îndoială în ce privește subtilitatea excepțională și rafinamentul artei sale.

Programul nu a fost întocmit pentru a epata galeria. Cei care au așteptat din partea virtuozului violonist, o execuție bazată pe efecte letine, au fost dezamăgiți. Au lipsit de asemenea acele pasaje ample, siropoase care pot incanta un sentiment. Din toate punctele de vedere, Kogan și-a prezentat arta nu cu austeritate, dar cu o desăvîșită finețe.

Kogan dă dovadă de o neobisnuită distincție ca artist. Interpretarea sa este simplă și profundă pe cît este mintea sa de perceptivă.

Se prea poate ca sala Carnegie Hall să nu fi fost locul ideal pentru manifestări artistice care necesită cît mai mult spațiu de lumină și umbră. Se prea poate de asemenea ca mulți dintre spectatorii care umpleau sala, în așa fel încît unii stăteau chiar pe scenă, să se fi așteptat la simple aritmetici de tehnică. Dar Kogan nu s-a lăsat abătut din calea sa.

Felul în care Kogan, acompaniat la pian de Milnick, l-a interpretat pe Brahms, a însemnat o adevărată interpretare clasică a muzicii de cameră. Interpretarea lui a izbutit să ogîndească o bogăție de culori și sentimente. Sunetul lui a fost suav și luminos, iar irazarea sa — poetică. Sonata în do major de Bach, executată fără acompaniament, cu monumentală el fugă, este pentru unii o piesă de încercare, dar nu pentru un virtuoz de talia lui Kogan Modul în care el a sesizat tema lucrării și siguranța cu care el rezolvă problemele tehnice nu sunt alți de pătrunzătoare încl atenția publicului nu a fost nicî un moment distras de la fondul muzical. Profunzimea cu care el înțelege structura sonatei este impemăcabilă. Felul în care Kogan a redat modulul și tonul lui a fost atât de flexibil și de sigur încît publicul nu le-a putut considera decît ca mijloace înțelese pentru exprimarea gândirii lui Bach.

La această bucată, ca și la toate celelalte, interpretarea lui Kogan a fost profund umană, și de o eleganță desăvîșită. În sonata în la minor a lui Prokofiev, care evocă o lume totalmente dilerită, Kogan îmbină nuanțările estomplate cu izbucnirile umultoase. A dat dovadă de o mare virtuozitate, dar nu de o virtuozitate lipsită de sensibilitate.

Kogan este un interpret strălucit, lucru dovedit încă de execuția concertului lui Brahms acum cîeva săptămîni. Ca muzician, care nu depășește cu mult vîrstă de 30 de ani, el a dobîndit o maturitate și o imaginație care îl dau posibilitatea să cînte cu calm și discreția unui poet.

(Din „New York Times”)

A. Deineka

Paris. Cheirile Senei

Un remarcabil explorator al universului interior

Fondul indestructibil, soliditatea și durabilitatea sistemului pedagogic al lui A.S. Makarenko, cercetătorul de azi și de mine trebuie să-l caute și în faptul că marele pedagog sovietic a fost un remarcabil psiholog.

Un psiholog prim vocație, chemat să răspundă printre primii cercințelor marșale ale societății socialiste în construcție. Ca un adevărat revoluționar, A. S. Makarenko a înțeles că noua eră a socialismului cere și omnienui noi trăsături psihice, pe care vechea psihologie nu le putea să le explice, iar pseudoshiința pedagogică nu putea să le formeze.

Respingînd psihologia timpului ca una ce nu putea să aducă aport teoretic la rezolvarea sarcinilor educării omului de tip nou, A. S. Makarenko a acumulat în decursul anilor o extrem de bogată experiență psihologică pe baza căreia avea să elaboreze noul său sistem de studiere a psihicului copilului, ce pătrunde întreaga dinamică, bogăție și complexitate a lumii interne a personalității omului în creștere și devenire.

Cine a citit operele lui A. S. Makarenko nu poate să nu-și dea seama că are în fața un mare psiholog, un fin observator al vieții psihice a copilului, un pătrunzător analist dotat cu un remarcabil spirit de interpretare și sintetizare a manifestărilor variate și complexe ale copilului. Citîndu-l pe Makarenko citești de fapt cartea vieții sufletești a copiilor și adolescenților pe care i-a crescut și reeducat. Buni

Actualitatea lui Makarenko

sau rîi, strengari sau docili, respectuoși sau impertinenți, infractori certați cu legile și cu normele moralei comuniste, — demonstrează Makarenko — în toate cazurile copiii sint o viață de elaborare, a mediului în care s-au format, a influențelor familiale și sociale pozitive sau negative pe care le-au avut de suferit.

Prin aceasta A. S. Makarenko a luptat pentru una din cerințele de bază ale științei educației. El a considerat că un bun pedagog, trebuie să fie în același timp și un bun psiholog, metodele eficiente de educație putînd fi elaborate numai în urma cunoașterii în profunzime a vieții psihice a copilului.

Fărăte, marele pedagog sovietic nu a ajuns la aceste teze prin simpla intuiție. Dovadă — materialul faptic extrem de bogat privitor la analiza vieții psihice a copiilor, pe care ni-l relevă diferitele sale opere. Căci Makarenko a interpretat cu deosebită competență faptele observate, l-a generalizat și a emis chiar și ipoteze psihologice de lucru, ceea ce i-a permis să se apropie și mai mult de lumea internă a copilului. El a refuzat să privească copilul cu ochii vechii psihologii și n-a acceptat „schemele psihologice” incapabile să redea realitatea; el a luptat cu îndrăzneală împotriva rutinei în studierea copilului și a folosit metode de cunoaștere care și-au permis să se apropie de copilul viu, de motivele lui interne, de năzuințele și aspirațiile acestuia, de tot ceea ce constituie fondul lui pozitiv.

Makarenko a început să se afirme ca inițiator al unor idei noi în pedagogie și mai mult decît atât să le aplice în perioada anilor 1920 — perioada comunismului de război — în vremuri foarte grele pentru țînărul stat sovietic. În diferite părți ale operii sale se poate vedea lupta îndrîjită pe care era nevoit să-o ducă împotriva pedagogiei și a testologiei. Novator în pedagogie, A. S. Makarenko este totodată un mare psiholog. Este un mare psiholog, este un psiholog care el însuși în „Școala pedagogică”, pe psihologii „specialiști” în măsurarea aptitudinilor copiilor.

Două principii călăuzitoare de natură psihologică, cu însemnate implicații educative, a afirmat și aplicat A. S. Makarenko în această luptă îndrîjită împotriva pedagogiei.

El a refuzat să admită că aptitudinile intelectuale ale copiilor ar fi înnăscute. Prin aceasta Makarenko a venit în apărarea copilului, a dreptului acestuia la condiții optime de dezvoltare. A. S. Makarenko și-a bătut pur și simplu joc de metoda testelor care are pretenția să măsoare cu „metru” inteligența copiilor, respectiv dotarea lor intelectuală ereditară. Adesea se vorbește despre optimismul pedagogic al lui Makarenko. Dar acest optimism, nu trebuie înțeles de întemeiază pe adevărată cunoaștere de către Makarenko la posibilitățile intelectuale ale copilului. Ocupîndu-se de reeducarea infractorilor minori, A. S. Makarenko a dovedit în mod practic faptul că aptitudinile intelectuale se dezvoltă în condiții concrete ale învățării și muncii.

Dar A. S. Makarenko și-a spus cuvîntul mare și în ceea ce privește însușirile morale ale copiilor. Sub aspectul formării și reeducării lor, el a avut în vedere acele trăsături de caracter care constituie profilul psihologic al omului de tip nou și a avut credința fermă că aceste trăsături se pot educa și la infractorii minori în ciuda pedagogilor care afirmă că acest „material uman” este nerecuperabil. Se cerea, deci, o răsturnare revoluționară de concepție și în sfera educației morale, înfrîmînd prin practică teza pseudoshiințifică a „inteligienței înnăscute”. Makarenko a dat lovitură de grație și concepției despre „viciile înnăscute” ale copiilor infractori. El a refuzat să creadă că acești

copii, așa zisii „părăsiți moral” ar purta stigmatul degenerescenței morale, a delicvenței și criminalității prin simpla forță a factorilor ereditari. Nu este greu de văzut că această concepție antiștiințifică și net raționară era tributară tezelor lombroziane despre „criminalii înnăscuți”.

A. S. Makarenko a avut curajul să afirme că fondul moral al acestor copii infractori este bun, că ei pot fi reeducați și redați Patriei Sovietice ca valoroși cetățeni. Și lucrul acesta l-a și realizat în practică. El a înțeles că „infractorii morali” trebuie să respire o altă atmosferă morală, să-și uite trecutul lor rușinos și să înceapă o viață cu totul nouă, călăuzită de normele moralei comuniste. Și în această privință Makarenko s-a dovedit un fin psiholog, un adevărat cunoscător al sufletului copilului. El a înțeles că pentru a educa la infractorii minori noile însușiri morale, cel mai potrivit lucru este de a-l face să-și uite viața lor din trecut. Sondajile psihanalitice, răscolirea suferințelor și a umilțirilor din trecut, nu puteau să aducă nimic bun în acțiunea de reeducație a infractorilor minori în condițiile vieții noi de învățură și muncă în care trăiau copiii. Reducînd cu strălucit succes pe tinerii infractori, Makarenko a dovedit că omul este stăpîn pe forțele morale proprii.

Impotriva tendințelor psihologiei analitice Makarenko s-a condus după un program propriu de studiere a personalității copilului. Numeroase caracterizări psihologice pe care Makarenko le face eroilor săi din „Poemul pedagogic” și „Steaguri pe turnuri” dovedesc cu prisosință acest lucru. Se poate susține că la Makarenko găsim o adevărată tipologie a caracterelor din rîndul adolescenților. Astfel, el ne vorbește despre „adolescenți pasionați”, „adolescenți cu caracter calm”, „apatici” etc. Nu este lipsit de interes să arătăm că aceste caracterizări, care contribuie la clasificarea caracterelor tînărului, coincid cu datele cercetărilor recente întreprinse de psihologii sovietici. Faptul acesta ne arată cît de adînc multilateral a studiat A. S. Makarenko psihologia copilului. Sint semniile că în această privință cuvintele lui Gorki, „Makarenko „vede totul, cunoaște din cîinci cuvinte în așa fel, și cum i-ar face o fotografie instanțanță a caracterului”.

Deși caracterizările lui Makarenko sint succinte și concise, ele dovedesc tînărul pătrunzător psihologic cu care și-a stăsurprind înțelesul de caracter ale coloniștilor. Pentru dezvoltarea structurii caracterului, Makarenko s-a orientat după mai multe criterii. El a studiat natura orientărilor adolescenților, atitudinea lor față de cerințele și sarcinile colectivului, comportarea lor sub aspectul îndeplinirii îndatoririlor obștești etc. Makarenko a studiat însă și particularitățile dinamice ale conduitei adolescenților, ceea ce se poate desprinde cu ușurință din clasificarea caracterelor (caracter „calm”, „apatic” etc.).

Un asemenea program complex de studiere a personalității, i-a permis Makarenko nu numai să cunoască foarte bine pe tinerii săi coloniști, dar să și prevadă, cu uimitoră perspicacitate psihologică, calea vieții lor de viitor.

Opera lui A. S. Makarenko este și va rămîne un nesecat izvor de învățămînt alături pentru pedagogii cîți și pentru psihologii. Atît unii cît și ceilalți vor găsi în această operă adevăratele metode care a putut ajunge Makarenko ca unul ce nu numai a cunoscut adevărul, dar pe neașteptată, a și transformat radical copilul.

La Makarenko teoria nu este un privilegiu de speculații pur teoretice. Teoria la Makarenko este rezultatul generalizării practicii pedagogice. Ca psiholog și pedagog Makarenko nu urmărea să descrie, să explice, să demonstreze principiul și metodele în ele însele. El voia ca prin educație, să creze în copilul și adolescenții de azi, pe omul de mine. Sistemul lui pedagogic este o strălucită încununare a acestei noi bîrdăruințe.

M. Guboglu

conf. univ. A. Chirce

PE URMELE UNOR CIVILIZAȚII STRAVECHI

Este un timp adîm în care popoarele Orientului au ocupat și ocupă și astăzi un important loc în istoria umanității. Cu toate că sursele materiale și scrierile reprezentative au fost aproape în întregime pierdute, civilizațiile orientale au lăsat în urmă o bogată moștenire culturală și științifică.

Un aport deosebit la cunoașterea Orientului l-a adus, de asemenea, lucrarea acad. B. G. Galurov „Istoria poporului tadjik”, avînd ca obiect dezvoltarea poporului tadjik ca și numeroasele studii, monografii, sau lucrări de sinteză de dată mai recentă privind istoria Turmeniei, Kabardiei, Azerbaidjanului etc. O lucrare interesantă abordată de orientaliștii sovietici este și aceea a periodizării istoriei țărilor Orientului, avînd la bază nu biografia khanilor, califilor sau sultanilor, ci învătura marxist-leninistă despre formațiunile sociale.

Știința sovietică a dat o contribuție prețioasă și la progresul arabisic. Arabiiștii Europei apusene au recunoscut nu o dată rolul conducător al științei sovietice în acest domeniu.

Savantii și cercetătorii sovietici nu s-au limitat însă numai la aprofundarea istoriei popoarelor orientale. Ei au studiat în amănunțime și limba și literatura acestor popoare.

O atenție deosebită este acordată și etnografului, cercetării și publicării marilor opere epice ale popoarelor orientale. Astfel, „Dinții de Saur”, „Alpamış”, „Chovgurg” etc. Ca mai recentă contribuție a orientaliștilor sovietici în acest domeniu o constituie studiul lui T. Damadov din „Originea sau baza istorică a Geseridel”, epopee comparată de literaturii Orientului cu liada lui Homer. Cu aceeași grijă este cercetată și moștenirea clasică a popoarelor orientale. Comemorarea marilor figuri ale literaturii, culturii, științei și gândirii Orientului în frunte cu Al-Biruni, Ibn Sina (Avicenna), Ulug bek, Firudost, Nizami, Sota Rustaveli, Alișer Navoi a prilejuit nașterea unei bogate

literaturii istorico-jubiliare. Din această literatură merită să fie amintite „Școala astronomică a lui Ulug bek” de Kari Niziev, „Canonul medical al lui Ibn Sina”, ca și operele alese ale lui Aburehan Biruni, tipărite la Tashkent în două volume.

Paralel cu aceasta, cercetarea izvoarelor istorice ale limbilor și literaturii popoarelor orientale a dat naștere unor bogate literaturi didactice. Etnografia popoarelor orientale constituie, de asemenea, una din principalele preocupări ale orientaliștilor sovietici. Nu pot fi trecute cu vederea nici contribuțiile sovietice în domeniul geografiei orientale cum ar fi publicarea călătoriilor întreprinse în Orient de-a lungul secolelor, de o mare valoare istorică prin bogăția și varietatea informațiilor (între acestea „Descrierea călătoriei lui Macarie din Antiohia” de I. Kravkovski, izvor prețios de informare și pentru cunoașterea trecutului țărilor Românești), ca și lucrările privind istoria teatrului, muzicii, arhitecturii și artei orientale, între care se remarcă studiul lui P. Beletki despre dezvoltarea artei chineze și o istorie a picturii medievale arabe semnăată de L. Dornov.

Pe tînăr internațional, orientaliștii sovietici s-au ocupat de mult timp de cunoașterea și dezvoltarea științei și literaturii universale rusești și a științei și literaturii universale orientale.

O atenție deosebită este acordată și etnografului, cercetării și publicării marilor opere epice ale popoarelor orientale. Astfel, „Dinții de Saur”, „Alpamış”, „Chovgurg” etc. Ca mai recentă contribuție a orientaliștilor sovietici în acest domeniu o constituie studiul lui T. Damadov din „Originea sau baza istorică a Geseridel”, epopee comparată de literaturii Orientului cu liada lui Homer. Cu aceeași grijă este cercetată și moștenirea clasică a popoarelor orientale. Comemorarea marilor figuri ale literaturii, culturii, științei și gândirii Orientului în frunte cu Al-Biruni, Ibn Sina (Avicenna), Ulug bek, Firudost, Nizami, Sota Rustaveli, Alișer Navoi a prilejuit nașterea unei bogate

Macul de lîngă drum

Sub cea muche de colină
Apă bea dintr-un izvor,
Cînd văzu o roșă floare
Cum mă cheamă rugător.
O prieten drag, răspunde-mi
De ce mîinii-l lasi în fum
Și pe muche de colină
Purpura îți desfaci spre drum?
Arzi ac-n singurătate
Ca un ros opait scîlpînd,
Și din fiice petală
Raze-mprăștiți, strălucînd?
Auzîndu-mi întrebarea
Macul capu-și inclina,
Și-ncrezîndu-se în mine
Mi-a fost răspunsu-așa:
— O, prietene, înfelege
Dorul, chinu meu năîng
Dor mi s-a făcut de oameni
Lîngă inima să string.
Și am coborîi la nămen.
Să le strig: — Sculați și hai!
Sus pe munt și primăvară,
Primăvară, flori și Mai!

În romînește de George Dan

După Manilla...

La cel 70 de ani pe care i-a implinit dăunăzi, dl. John Foster Dulles ține probabil să dovedească tuturor criticilor politici sale că, în ciuda vârstei înaintate și a subredii poziții pe care o apără, nu înțelege încă să se dea bătut. Pentru a treia oară în mai puțin de trei luni, septuagenarul cancelar american se deplasează într-o obositoare călătorie, al cărei scop rămâne, ca și în cele precedente, mereu același: activizarea blocurilor militare pe care se bazează întregul sistem politico-strategic al S.U.A. în principalele sectoare ale globului. După Paris (sfârșitul lunii decembrie—sesiunea Consiliului N.A.T.O.) și Ankara (februarie—sesiunea Pactului de la Bagdad), iată-l din nou pe Dulles în marile, Manilla, flancat de ceilalți colegi de afaceri externe din Anglia, Franța și Pakistan, apărând interesele... Asiei de Sud-Est.

Pactul de la Manilla — căl tot în capitala Filipinelor s-au intrunit și în toamna anului 1954 urșitorii S.E.A.T.O.-ului — avea, în concepția Departamentului de Stat american, rolul de a camufla sub paravanul unei grupări de state subordonate Washingtonului acțiunile intervenționiste și amestecul S.U.A. în afacerile interne ale majorității țărilor Asiei de Sud-Est. Inuși faptul că singurele țări asiatice care au „consimțit” să facă parte din agresivul bloc înghebat sub firma S.E.A.T.O. au fost Pakistanul și Tailanda, arată destul de limpede că în asociația celor 8 țări însoțită de diplomația americană, numai titlatura este sud-est asiatică, întocmai cum națională este de obicei numai emblema întreprinderilor pe care trusturile americane le creează pentru a exploata avuțiile țărilor coloniale. În rest, totul e străin — și în primul rând, american.

Consecvent cunoscutel sale politici de expansiune, Departamentul de Stat american a așșat de la început și un scop măturisit al pactului pe care-l patrona împreună cu Anglia, stăpina de altă dată a Asiei de Sud-Est. Scopul măturisit era „lupta împotriva subversiunii” în țările Asiei. În realitate, era vorba pur și simplu de a organiza, sub conducerea unei foarte mari puteri coloniale și a altele tinzind să-și ia locul, orice acțiuni agresive care ar putea zădărnici lupta națională de independență într-o serie de țări sau ar putea readuce din nou în stare de dependență acele țări care și-au câștigat neatințarea scuturind jugul colonial. Iată de ce, de la bun început, un pact al Asiei de Sud-Est nu a putut cuprinde principalele țări ale continentului: India, Birmania și Indonezia.

Sistemul brevetat de diplomații dolarului încearcă să se repete acum cu Indonezia. Țara care și-a câștigat de multă vreme independența ar urma să fie transformată acum, sub patronajul intervenționist al S.E.A.T.O.-ului, într-o nouă Coree, fiindcă monopolurile americane ale petrolului și cauciucului ar dori să vadă restaurată la Djakarta vechea orinduire colonială. Metoda de care încearcă să facă uz acum apărătorii ordinii colonialiste este cea a „revoluțiilor de palat”.

Ca și la ultima sa intrunire de anul trecut de la Canberra, consiliul S.E.A.T.O. s-a preocupat și de reunitățile actuale de la Manilla mai mult de aspectul militar decât de cel politic al problemelor aduse în discuție. Verigă care completează lanțul blocurilor și bazelor agresive organizate sub patronajul american și îndreptate în primul rând împotriva țărilor socialiste, S.E.A.T.O. trebuia „intărit”, tocmai ca și N.A.T.O. sau pactul de la Bagdad cu noile baze de armament atomic și cu respectivele rampe de lansare a rachetelor cu rază medie de acțiune. Lipsite de racheta balistică intercontinentală, S.U.A. nu înțețază să recomande clientelei sale virtuțile distrugătoare ale rachetelor mijlocii lansate de la distanțe convenabile în raport cu ținta. De aceea, dacă la Paris dl. Dulles a avut misiunea să convingă pe partenerii N.A.T.O. (chiar dacă nu pe toți) să accepte faimoasele „pacte ale sinuciderii” — cum numește presa engleză acordurile cu S.U.A. pentru instalarea rachetelor în țările vest-europene — iar la Ankara, un asemenea pact pare a fi fost impus Turciei, la Manilla rolul său — același — a fost totuși mai limitat. Pentru moment S.U.A. s-ar mulțumi să sitească deocamdată numai Tailanda și Filipinele la acceptarea instalării unor rampe de lansare a rachetelor, deși, nici aici lucrările nu vor merge prea ușor având în vedere că, sub presuțnea maselor care sint ostile altor rachetelor cît și însuși S.E.A.T.O.-ului, primul ministru al Tailandei, Kitiakachorn, a declarat că guvernul său nu va permite aceasta. În schimb, președintele Filipinelor, Garcia, mai docil, s-a pronunțat pentru crearea de baze pentru lansarea rachetelor pe teritoriile țărilor asiatice membre ale S.E.A.T.O.

La ora actuală, bombe nucleare au și fost aduse în Asia. Ele se află la bazele americane din Coreea de sud și Taiwan. Tot aici sint depozitate și arme-rachetă cu încălțări nucleare. Avioanele aviației strategice americane efectuează în regiunea Pacificului și la Asiei răsăritene și de sud-est — întocmai ca în Europa de vest — zboruri având pe bord bombe cu hidrogen.

Tocmai pentru a „înțări” în acest punct de vedere S.E.A.T.O.-ul, care, după părerea cercuților diriguțorie americane, nu este încă destul de... matur, dl. Dulles ar fi dorit ca de la actuala sesiune să plece cu cel puțin încă doi membri noi al pactului: Coreea de sud și Taiwan. Socotela de la Washington nu s-a potrivit însă cu țirgurile de la Manilla și planurile dl. Dulles de a încheia un pactul cu răsăritenii de la Taipei și Seul.

Ministrii de externe al Angliei, Franței, Australiei și chiar așa zisii parteneri asiatici ai S.U.A. s-au prezentat la Manilla fără nici un entuziasm, știinduse urmăriți în țările lor de o opinie publică tot mai fermă în cererea de a se pune capăt războiului rece în Europa, în Africa, în Asia. Selwyn Lloyd și Christian Pineau au preferat să-și întreprină în care ar putea fi antrenați dacă ar accepta să participe la pregătirea unui război nuclear și cu arma-rachetă în Asia. Declarația TASS arăta, pe drept cuvînt, că în locul grupărilor militare existente ar putea fi încheiat un pact colectiv al păcii în Asia, iar țările asiatice ar putea alcătuia o zonă denuclearizată. Soluția denuclearizării pe regiuni ale globului, pornită de la act de practica soluția propusă de Polonia și U.R.S.S. apare din ce în ce mai mult ca un atrăgător prim pas spre destinderea internațională.

M. Mihail

LONDRA

de dimineață pînă seara

La 6 martie, la ora șase dimineață, curaj Londoni era albastru. Razele soarelui nu țepăseră încă chiciura albastru de pe acoperișuri. Londra abia se trezea. Dar în piața de fructe și legume cu ridicata din Covent-Garden, în halele de carne din Smithfield și în cele de peste din Billingsgate de pe cîmpurile Tamisei, era o activitate înrădăcinată. La 6 și 25 de minute și 1/2 după emisia postului de radio Londra, S.A. transmis știri comerciale pentru fermieri, ultimele știri, apoi au răsănit acordurile solemne ale fanțării din Welles, dirijată de Philip Whitty.

Compoziția ridicat storiile. La 6.30 dimineață au sîtit veștile publicate în ziarul „Morning Post” de al doilea zădărniciș american... Eisenhower comenză să propună... Logica dădăci de Ruthland cu mai Sweeney. Lordul Mancroft ameză să participe la campania împotriva bombelor cu hidrogen... Sir Bernard, fostul șef al Bombay-ului, apoi un răsănit acordurile solemne ale fanțării din Welles, dirijată de Philip Whitty.

Compoziția ridicat storiile. La 6.30 dimineață au sîtit veștile publicate în ziarul „Morning Post” de al doilea zădărniciș american... Eisenhower comenză să propună... Logica dădăci de Ruthland cu mai Sweeney. Lordul Mancroft ameză să participe la campania împotriva bombelor cu hidrogen... Sir Bernard, fostul șef al Bombay-ului, apoi un răsănit acordurile solemne ale fanțării din Welles, dirijată de Philip Whitty.

Compoziția ridicat storiile. La 6.30 dimineață au sîtit veștile publicate în ziarul „Morning Post” de al doilea zădărniciș american... Eisenhower comenză să propună... Logica dădăci de Ruthland cu mai Sweeney. Lordul Mancroft ameză să participe la campania împotriva bombelor cu hidrogen... Sir Bernard, fostul șef al Bombay-ului, apoi un răsănit acordurile solemne ale fanțării din Welles, dirijată de Philip Whitty.

Compoziția ridicat storiile. La 6.30 dimineață au sîtit veștile publicate în ziarul „Morning Post” de al doilea zădărniciș american... Eisenhower comenză să propună... Logica dădăci de Ruthland cu mai Sweeney. Lordul Mancroft ameză să participe la campania împotriva bombelor cu hidrogen... Sir Bernard, fostul șef al Bombay-ului, apoi un răsănit acordurile solemne ale fanțării din Welles, dirijată de Philip Whitty.

Compoziția ridicat storiile. La 6.30 dimineață au sîtit veștile publicate în ziarul „Morning Post” de al doilea zădărniciș american... Eisenhower comenză să propună... Logica dădăci de Ruthland cu mai Sweeney. Lordul Mancroft ameză să participe la campania împotriva bombelor cu hidrogen... Sir Bernard, fostul șef al Bombay-ului, apoi un răsănit acordurile solemne ale fanțării din Welles, dirijată de Philip Whitty.

tibilei poliții engleze din orașului balnear situat în sudul Angliei au fost implicați într-un scandal, fiind acuzați și de luare de mită.

O viață aparte, deosebită, pulsează în casele din West-End, acolo unde se află vilele, palatele și magazinele elegante. În salonul cunoscutului licitator Southby, de lângă palatul Saint-James, se vindeau obiecte de argint. La 6 martie, un bogat om de afaceri a cumpărat cu 1020 de lire sterline lava de argint a regelui George al II-lea.

În aceeași dimineață, pe Bond-Street s-a deschis o expoziție a pictorului Norman Adams și a sculptorului Austin Righte. Un tablou intitulat „Iarnă posomorită”, pe care se puteau vedea două pește negre în colțul din dreapta, citeva linii cenușii — cafenii la mijloc și o pată neagră în colțul din stînga — a fost evaluat la 165 de lire sterline. Sculptura „Omul-masă” — ceva între o figură încoavată și o masă — costa mai ieftin: numai 80 de lire. În sală nu prea era lume. Numai citeva doamne, dintre care unele însoțite de cîini. Două-trei tablouri de genul „Ierni posomorite” au fost cumpărate pe loc.

Ce nu faci de dragul modelii! Alînd de marea campanie împotriva armei atomice și cu hidrogen, londonezele extravagante au hotărât... să-și transforme toaletele... „N.aveți ceva în genul bombe cu hidrogen?” — a întrebare o doamnă pe o vizitatoare într-un magazin. O caricatură cu acest text a fost publicată la 6 martie în ziarul de seară „Evening News”.

La ora 12, în cartierul Westminster a avut loc dezvelirea unui monument închinat funcționarilor care au lucrat în India, Birmania și Pakistan între 1857—1947. Pe monument se poate citi inscripția: „În amintirea funcționarilor coroanei britanice din India. Nu vor fi uitați deoarece au servit bine India”.

După această solemnitate regina Angliei, care a sîtit să fie de față, a dat la palatul Buckingham o recepție la care au fost poștii viconteles Salmon, directorul Societății de navigație „Steam Navigation”, sir George Edwards, directorul uzinelor de a-

vioane ale concernului „Armstrong Vickers” și alte personalități.

În timpul lunch-ului, în cluburile și hotelurile din Londra se rostesc discursuri. Despre ce s-a vorbit la 6 martie?

Sir John Bolton, directorul unei mari bănci din City, a vorbit în fața colegilor săi despre necesitatea de a se pregăti în vederea unei concurențe acerbe pe piețele externe. Lordul Chandos — recte Arthur Lyttleton, fost ministru al coloniilor, astăzi director al unor societăți — a făcut o în cursiune în filozofie. „Ideea de proprietate — a observat el — este mult mai pozitivă decît ideea de libertate. Din cele trei cuvinte de ordine ale revoluției franceze, libertatea trebuie primită cu anumite rezerve. Egalitatea este o adevărată absurditate. Rămînea numai fraternitatea”. Și lordul Chandos a toastat pentru „fraternitate”: fraternitatea dintre marelle buse.

La o altă recepție dată la hotelul „Rembrandt”, în fața unor directori de societăți și firme comerciale, și-a împărtășit opinia sir John Woolfenden, care se consideră un expert în probleme sociale. „Cuvîntarea lui s-a intitulat chiar: „Conștiința socială în Anglia, în anul 1958”. Sir John a arătat că conștiința socială a englezilor de rînd crește, lucru ce nu poate fi împiedicat. Întreprinzătorii trebuie să țină deocamdată seama de acest fenomen dacă vor să evite zguduiri sociale. El trebuie să se gîndească nu numai la interesele lor, ci și la „binele social”.

Frumoasă cuvîntare. Ascultîndu-l pe sir John, businessmanii își sorbeau alene vinul din cupele de cristal. Într-un timp, chiar linga hotelul „Rembrandt”, pe țărîm de sud al Tamisei, unde se ridică o clădire pentru societatea petroliferă „Shell-Mex”, o mie de muncitori constructori declaraseră grevă. Muncitorii cer de multă vreme patronilor îmbunătățirea condițiilor de lucru. Au făcut grevă după ce aceștia au refuzat în repetate rînduri să le satisfacă doleanțele.

La diva pași de locu construcției se află o mulțime de vile în care de asemenea se discută despre „binele social”. Iată ce scria la 6 martie, la rubrica „Cronica modernă”, ziarul „Evening Standard” despre recepția care avușese loc la 5 martie într-una din aceste vile. Repertoriul redă citeva cîmpuri din discuțiile care se purtau între invitați: „Am vrea să vă duc în East-End să văd cum trăiesc oamenii săraci” — a măturisit lady Stophord, o femeie înaltă și frumoasă. Doamnele stăteau pe covor, stăteau și cu cochetele ghimpeșii și blăd în dăruț. „Și eu mă gîndeșcu să merg în East-End — s-a asociat miss Roberty. N-am fost niciodată”. „Știi să spălăți podelele?” — le-a întrebare un interlocutor. „Firesc că nu. Dar de ce ne întrebății?” s-a mirat lady Stophord.

În seara zilei de 6 martie, prințesa Margaret a vizitat cartierele muncitorești din regiunea docurilor. A doua zi, zărele au publicat fotografiile infățșind-o pe prințesa în mijlocul muncitorilor. În aceeași zi, ducesa de Gloucester a vizitat casele de copii din Chelsea.

Reclamă, reclama înainte de toate. Vizite după vizite, festivaluri, buchete de flori, strîngerii de mîini, fulgerările lămpilor cu magnezium ale fotografiilor.

Pînă una-alta, la Londra crește numărul copiilor săiși că locușacă în „orfelinate” deși părinții le sint în

viață. De această problemă s-a ocupat o ședință a comitetului special de pe lângă Consiliul municipal din Londra, care a avut loc chiar în după amiaza zilei de 6 martie. E vorba de copii ai căror părinți, din cauza situației materiale grele în care se află, nu-și pot întreține familia și sint nevoiți să-și pună copiii sub tutela autorităților municipale. În 1954, la Londra au fost aproape nouă mii de asemenea copii. Acum, ca urmare a legii de sporire a chiriiilor, situația s-a agravat. În toamna acestui an, zeci de mii de familii din Londra vor fi evacuate din casele lor de către land-lorzi. Nu le va fi deloc ușor să-și găsească alte locuințe. Mulți landlorzi refuză să închirieze apartamente familiilor cu copii. Aceasta este una din cauzele care fac ca la Londra, ca și în alte orașe ale Angliei, numărul „orfaniilor” din timp de pace să crească mereu.

În timp ce consiliul municipal discută problema „orfaniilor”, în parlamentul englez continuau dezbaterile privind noii buget militar. Lordul Hume a adresat un apel participanților, îndemnîndu-i „să nu cedeze campaniei panicarde împotriva bombe cu hidrogen”. Ministrul de război Sandys a comunicat în Camera Comunelor măsurile pe care intenționează să le ia guvernul pentru a face serviciul militar mai atractiv.

La șase după amiaza milioane de femei și bărbați se întorceau acasă, de la lucru, umplînd pînă la refuz trenurile de suburbie și metroul, autobusele și troleibusele. Cu toate că îngheșuală e mare, rareori în asemenea cazuri se aud certuri între călători.

Noaptea, pe cer strălucesc luminile reclamelor. La cinematograful „Odeon” din Leicester square s-au terminat pregătirile în vederea premierii noului film englez „Dușmanii tăcuți”, la care erau așteptați să asiste membrii familiei regale. Filmul infățșează viața căpitănului Grabb, scafandru englez care a pierit în primăvara anului 1956, în timp ce făcea spionaj submarin asupra cruciatului sovietic „Ordjonikidze”, aliat atunci în apele engleze. De altfel, filmul trece sub tăcere a acest episod.

În Caxton-hall, nu departe de parlament, a avut loc în aceeași seară primul miting și partizanul asociației laboriste „Pentru victoria social-democrației”. De la trînză au răsănit în sala adunării apeluri de a se mîntușii lapea pentru rezolvarea problemelor fundamentale a contemporaneității — problema marelui salariu și problema marelui și micului salariu și problema de extindere a marelui de extindere în masă.

La ora 21 și 15 minute s-a transmis la radio o emisiune pe o temă care-i preocupă pe englezi: „Sint necesare Angliei bazele americane pentru arma-rachetă?” La dezbaterile acestei probleme a luat parte și un comentator american. Englezilor li s-au dat asigurări că aceste baze sint absolut necesare „securității” Angliei.

„La Londra s-au stîns luminile. Piccadilly e pustiu. Ici-colo femei singuratiche, care se piteșcu după ziduri. Postul de radio și-a încheiat emisiunea dînd ultimele informații de la bursa londoneză. Apoi, la miezul nopții, prin obișnuitul semnal a anunțat începutul unei zile noi...”

V. Matveev

FISE

Pete albe și negre

În proiecțiile cartografice, Antarctica a fost foarte multă vreme și a mai rămas pînă azi în mare parte o așa zisă „pățî albă”. Greu accesibilă, puțin explorată, colata australiană a globului nostru și-a păstrat pînă de curînd mai toate secretele. Anul Geologic Internațional, care trebuia să elucideze multe și variate nedumeriri planetare, a avut și sarcina clarificării incertitudinilor în jurul Antarctidei. Și, după cite ne-au parvenit, eroii cercetărilor polare s-au achițat strălucit de misiunea lor.

Am urmărit, de pildă, cu emoție spectacularele deplasări ale savanților sovietici spre polul geomagnetic și spre punctul cel mai continental al Antarctidei, după o lupid îndirijită cu distanțele, cu terenul dificil, cu trînză și cu altitudinea deosebită a platoului. Am mers pe urmele expediției transantartice britano-neozelandeze a dr. Fuchs de la Marea lui Wedell la Marea lui Ross, 3.500 km străbătute cu greutăți și riscuri de ficcare clipă. Au reținut atenția cele trei raiduri ale misiunii americane pe banchiza care acoperă Marea lui Ross, în Țara Marie Byrd și în Țara Edith Ronne. De mai mică amploare, cercetările franceze în Țara Adeliu au fost totuși foarte utile. Nici belgienii nu s-au lăsat mai prejos și au înregistrat rezultate serioase la baza de la Breit-Bay. În sfîrșit, s-a regețat faptul că expediția japoneză, în urma unor neașteptate defecțiuni tehnice, a trebuit să lichezideze baza de la Showa.

Ca elect neajmlocit al altor eforturi conjugate, știm azi că Antarctica este o aglomerație insulară cu subsolul ei șșinos este în multe locuri sub nivelul mării și în altele de altitudinea Alpiilor; că scoarța de gheață care o acoperă atinge 3.000 m. grosime. Și se mai știu o mulțime de alte lucruri, care scapă percepției curente a profanilor și care interesează direct fizica, climatologia, navigația și alte discipline. De utilitate oarecum apropiată, pînă în două elemente: în primul rînd, sondajele au dovedit existența unor bogății miniere foarte puțin neglijabile; în al doilea rînd, Antarctica s-a dovedit drumul cel mai scurt pentru avioanele care străbat drumurile aeriene australe. În consecință, mai devreme decît era de așteptat, a început să se agite în presa occidentală așa zisa problemă a „bazelor”.

Mai vagi sau mai precise, mai izolate sau mai insistente, s-au auzit revendicări din Chile și Franța, din Argentina și Noua Zeelandă, din Marea Britanie și Australia, din Norvegia și Japonia, din Statele Unite și Africa de Sud. S-a vorbit de permanentizarea actualelor centre de cercetări și după terminarea A.G.I. și s-au făcut chiar de către unii transparenți aluzii la „îngrijorarea” pe care o provoacă prezența sovietică în emisiera australiană. Fructuoasa colaborare științifică făcuse loc, după cum se vede, unei ediții polare a războiului rece.

Soluțiile? S-au și elaborat mai multe variante: doctrina Monroe la sud de capul Horn (concepție americană); internaționalizarea continentului (britanică); partaj (argentiniană); etc. Fiecare concepție își are partizanii și bineînțeles adversarii. Deci s-au și înregistrat întîndere. Primul ministru al Noului Zeelandă a declarat că se va adresa Națiunilor Unite, invocînd că problema trebuie rezolvată și rezolvată de statele mici. Motivul este însă mai mult un pretext.

„Pete albe” a început așa dar să se coloreze. Știința și perseverența umană au mai lămurit o mare enigmă. Elanul și colaborarea în lupta cu necunoscutul au înregistrat în A.G.I. un punct exemplar. Este însă oare dat continentului de gheață să reproducă, sub altă formă, regretabile divergențe din emisiera boreală? De pe acum apare limpede că singurul mod rezonabil de rezolvare a problemei Antarctidei este acela care să respecte drepturile istorice și interesele reale ale tuturor țărilor care, de 150 ani încoace, au contribuit la micșorarea treptată a „petei albe”. În acest fel ar căștiga ideea de justiție, ordinea internațională și n-ar mai apărea în relațiile dintre state „noi pete negre”.

M. R.

ÎN 7 ZILE ÎN 7 ZILE

Un avion a aterizat la Amann...

Un avion a aterizat la Amann. Un avion carecure, cu carapace de metal purtînd însemnele militare americane. Fiecare își poate închipui ce ce este încărcat un avion american care aterizează la Amann. Nu trebuie prea multă imaginație pentru asta. Iată însă că de data asta încărcătura este de un tip atît de ciudat încît toți ghicitorii Orientului apropiat și îndepărtat ar putea fi puși la mare încercare. Căci cu ce era încărcat avionul? Cu „experti” militari ca altele altele zeci de aparate? Cu puști automate ca altele altele zeci de aparate? Cu puști automate ca altele altele zeci de aparate? Cu puști automate ca altele altele zeci de aparate?

Colonaliștii se laudă adesea cu schimbarea radicală intervenții în mentalitatea lor, în relațiile cu oamenii. Nu poți să nu remarci noul. Niciodată, probabil, bicale n-au fost transportate cu avionul, în timp ce cățusele...

Acum, în mijlocul secolului XX ficcare se afirmă cum poate. Unii lansînd în cosmos un satelit cu o înălțime, alții trimițînd avioane încărcate cu cățuse pentru a încerca să salveze o orînduire moartă. Un conducător de ogli al anticității a pus să bată cu vergile valurile mării care nu i se supunau. Există și azi posibilitatea să intri în istorie pe poarta ridicolului: trimițînd un avion cu cățuse împotriva valului popular ridicat cu mila contra colonialismului.

Negustoria — de la care de dusut pînă la locomotive — a-o baltă învențiată una de reclame. Nimeni nu s-a gîndit încă să vadă odată să lădă unele pece fotografice cu degete impetrate sau locomotivele pe un afiș reprezentînd un emțiant în locu. De la ace pînă la locomotive tope negustorii vor să laude avantajele (reale) ale mării. Mă gîndesc cum ar arăta afișele uzinelor americane care produce cățuse. Poate mîini care încearcă să se lărme și nu pot. Sau poate mîini care se întînd singure spre cățusele purtînd, discret, într-un colț inscripția „made in S.U.A.”. Cei care au călătorit în ultimii ani prin țările Asiei știu: pe zidurile orășelor și ale satelor sint numărate afișe sau pur și simplu desene făcute cu var pe garduri, în care cățusele se vîd de departe. Dar afișele sint tipărite chiar acolo în Asia, sau Africa. Cei ce fac noaptea desene cu var sint chiar localnici, asiatici sau africani. În cea mai mare parte a afișelor cățusele sint frînte (semm că setea de libertate e mai tare ca oțelul), în cea mai mare parte a desenelor de pe garduri cățusele sint pe cale de a fi frînte (semm că setea n-a fost încă potolită, dar că va fi curînd). Nimeni, nicăieri, n-a scris vreodată o odă închinată

cățusei — și cu atât mai puțin la locuși de cătore cument care au sîtit stăpînii săraci. Verba s-a audă cătore cu care să potolă și să se lădă împotriva o asemenea servitute? Căci a desecăpă în zorii zorilor locuși cu ajutorul căruia a topit, și apoi modelat fierul. Acum, în apogeul istoriei sale, el are în sufletul său destul foc pentru a frînge și a topi fierul cu care dușmanii vor să-l încătușeze. Nici o uzină din lume nu poate produce cățuse cu aceeași rapiditate cu care istoria produce dorul de libertate. S-au mai văzut oțăști bătăuți cu propriile lor arme. Trimiteți, domnilor, cățuse celor ce luptă pentru libertate. Pretutindeni se vor găsi oameni capabili să fabrică arme din ele...

Radu Țulescu

adesea fanține se-mandor. Tocmai asta încearcă să facă închișă la cătore. Verba s-a audă cătore cu care să potolă și să se lădă împotriva o asemenea servitute? Căci a desecăpă în zorii zorilor locuși cu ajutorul căruia a topit, și apoi modelat fierul. Acum, în apogeul istoriei sale, el are în sufletul său destul foc pentru a frînge și a topi fierul cu care dușmanii vor să-l încătușeze. Nici o uzină din lume nu poate produce cățuse cu aceeași rapiditate cu care istoria produce dorul de libertate. S-au mai văzut oțăști bătăuți cu propriile lor arme. Trimiteți, domnilor, cățuse celor ce luptă pentru libertate. Pretutindeni se vor găsi oameni capabili să fabrică arme din ele...